

Lilia Lavrynovych. Existential Paradigm of Temporality in Ye. Sverstiuk's Essays. The ideological aspects of the writer's essayism compared with the existential phenomenology of time (M. Heidegger, J. P. Sartre, O. F. Bollnow and others) have been analysed in the article.

The author focuses on the historiosophical agenda that is interconnected with the consideration of time phenomenon; Ye. Sverstiuk's attention to the modi of the past, present and future have precise axiological direction; these modi are mutually connected; the author actualizes his attitude to time as to the possibility and catalyst of changes.

Ye. Sverstiuk's assesses phenomena and personalities with the reference to the perception of time as an existential value. Human life is considered to be the "being-to-death" – in his mind human is perceived as permanently historical and limited by time. That is the reason for people to choose an existence in which their personal attitude to the past, present and future as well as to the categories of eternal and temporary determine the extent of existential authenticity of this being.

Key words: existentialism, temporality, historicity, phenomenon of time, essayism, Ye. Sverstiuk.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2016 р.

УДК 821. 161. 2'06-1 (081)

Вікторія Сірук

ОСОБЛИВОСТІ ЛІРИКИ Є. СВЕРСТЮКА

У статті розглянуто поетичну творчість Є. Сверстюка з погляду домінуючих мотивів, художньої образності, поетичної стилістики. Оприєвнено інтелектуалізм віршів, інтертекстуальні зв'язки, філософічність, вагу громадянської та медитативної лірики, ощадність слова, прозорість поетичного образу, максимальне забезпечення позиціонованих істин життєвою правдою.

Ключові слова: громадянська, медитативна лірика, філософічність, інтелектуалізм, інтертекстуальність.

Вірші Є. Сверстюка майже не відомі ні широкому загалові, ні філологам. Мені не раз доводилося бути на творчих зустрічах із Євгеном Олександровичем, але він ніколи не читав своїх віршів. Думаю, це не був острах перед критикою (бо вірші, за висловом О. Голуб, «справжні, чисті і глибинні» [6, с. 5]), а скромність і навмисне применшення своєї творчості (бо завжди вважав своїм обов'язком говорити про славетних: Т. Шевченка, Лесю Українку, М. Гоголя та ін.). Як писав І. Ко-

шелівець, читачів «дивуватиме його скромність..., і ще більше – шляхетність його натури, чисте душевне тепло, яке, недоторкано збережене в оточенні номенклатурних монстрів, випромінюється з кожного написаного ним рядка» [1, с. 9]. Був «святим нашого часу». Як писав І. Дзюба, «людиною гідності й честі – у великому й малому, бо гідність і честь не мали для нього кількісних вимірів» [3, с. 114]. Завжди у світлому костюмі, з полотняною торбиною, запалював ліхтарі любові й віри в закутках наших душ. Світлу колористику в одязі, й навіть в оформленні книги «На святі надій» зауважив у своїх спогадах Я. Гарасим, пояснюючи це настроєвою гармонією між внутрішнім світом Євгена Сверстюка і його зовнішньою поставою: «...особливо закарбувались у пам'яті простота і невимушеність поведінки, спокійний тембр голосу, скромність, стриманість і все та ж світлість в одязі, стрункість як у фізичній динаміці, так і при формулюванні надзвичайно глибоких, інколи навіть метафізичних суджень, відкритість у спілкуванні» [3, с. 77].

Про очевидну присутність світлих людей на битих шляхах цивілізації у вірші «До святих на землі (Псалом 15.3)» Є. Сверстюк писав: «...а вони знов усе починають спочатку / сіють на витоптану землю вічні зерна / підіймають і животворять / затопане слово / засновують нову святиню / край битого шляху / підіймають на плечі хрест / кинутий на дрова / і великі істини утверджують життям» [5, с. 34].

Забезпечення позиціонованих істин власним життям – ключ до пізнання поетичної творчості Є. Сверстюка. У 2008 році в журналі «Березіль» опубліковані поезії Євгена Олександровича під назвою «Зі старого зошита» [5]. Згодом ці вірші увійшли до збірки «Писані синім крилом» [6]. У передмові до поданих віршів письменник роздумує над проблемами вагомості слова в часи його знецінення, сприйняття творів, подій у різний час: «Речі поетичні звучали в контексті свого часу не так, як звучать в атмосфері нашого часу, гостроту сприймають уже радше в сюжетному плані, ніж як те, що вражало. Нині є багато рукописів, які мало що говорять, часом навіть цікавішою була б розповідь, як вони писалися в ті часи і як переховувалися або як завуальовувалися “під переклад” з якогось автора, чиє ім'я могло діяти заспокійливо» [5, с. 17]. Однак слово залишається, якщо «було наповнене кров'ю серця», а за ним – «глибина тривоги» Правдивість і щирість почуттів – вічні.

Одна із прикмет поезій Є. Сверстюка – автобіографічність. Роздумуючи над феноменом Сверстюка, Л. Тарнашинська означила його як

«органічне перетікання біографії у творчість і навпаки» [7, с. 230]. Подекуди вірші сприймаються як поетичні щоденники, дорожні нотатки, як пережиті значні й незначні радше не події, а емоції, враження від світу. Вірш «Сповідь блудного сина» – алюзія до біблійної притчі, окреслена життєва програма, усвідомлення свого мандрівництва, приреченість на довготривалі пошуки правди, причетність до «блудних синів України», вигнанців «на нашій, не своїй землі». Образ блудного сина – наскрізний у творчості Є. Сверстюка. На переконання Л. Тарнашинської, «своєрідна метафора життя цілої нації, як, власне, й життя самого автора, яким він і вистраждав свою правду» [7, с. 231].

Традиційне осмислення життя в образі бурхливого, безкрайнього, холодного моря, людини як «човна, занесеного вітром часу» має виразну проекцію на персональний досвід автора: повернення до батьківської хати може бути не назавжди. «Туга життя» кличе в далеч невідомих доріг на пошуки нових причалів навіть тоді, коли вони спорожніють. Минає і світло, і тінь, шумить вітер життєвих перипетій, «в очах пеленою скляною» змерзаються золоті сни дитинства, головне – пронести з собою тремтячий маяк – тепло батьківської хати.

Суголосною в настроях життєвого мандрівництва, у спогадах подій юності стає поезія «За рікою». Острів надій за рікою років і подій – це батько-мати, рожеві садки, рої марень, казки, примари і ... пророцтво циганки: «щось велике чекає на тебе». Те, що вело «ослизлою “дорогою в люди” – «спадок Духа і гін до життя», «совість і фатум», спрага «Правди й Добра». Усвідомлення власної відповідальності за все, що відбувається, бажання діяти перетворилося в життєве кредо – «мушу – то вище за мене» [5, с. 29].

Низку віршів письменника можна зарахувати до так званих «табірних»: «“Побачення” на 35-й зоні», «Коли вже завоювали...», «Стільки тих справ...», «Щодалі на схід, етапом на схід...». Про своє 12-річне перебування на зоні згадує: «Загалом зона холоду і недоживання правильно називається: “відсидіти”. І, треба сказати, то зона вигасання сил, найкращих років...» [2, с. 210], «у зоні мали панувати пригнічений настрій і безнадія. Карали за гуртові розмови, а особливо співи. Зона примусової праці, жури та відчаю» [2, с. 173].

З болем ліричний герой згадує про «побачення» на 35-й зоні з однойменного вірша. Абсурдність зустрічі з коханою через колючий дріт підсилюється приглушеністю, притлумленістю відчуттів, звуків, кольорів: «день побляклий», «облудла мряка», «примерклий імлистий

звук». Пам'ять зафіксувала пекучий спогад: «відлуння кроків» і «голос чайний твій». Метафоричний епітет «голос чайний» сприймається як алюзія до плачу Ярославни зі «Слова о полку Ігоревім»: («На Дунаї Ярославнин голос чути, // вона, чайка незнаєма, рано квилить»). Розпач, туга за коханою крізнить у цьому тропі. На зоні в'язень часто зазнавав і морального удару. Як пише Є. Сверстюк, коли раз на рік із далеких країв приїздили до засудженого дружина чи мати, їм часто повідомляли: «Ваш муж лишен свидания за плохое поведение» [2, с. 173].

Поезія «Прокричали, знялись у відліт...» сприймається як поклін, як вдячність коханій за відданість. Для «тихої сарни з ясним чолом, лляним волоссям» пасували б моря або безтурботні краї, тому ліричний герой благословляє день зустрічі й роздумує над тим, чим міг полонити прекрасну дівчину його «скорботний дух». У спогадах В. Андрієвської, дружини Є. Сверстюка, є згадка про його листи: у жодному з них не було й натяку на сумні та страшні реалії, які його оточували, – «тільки філософування, вірші, переклади, перекази книжок і кіносюжетів. Ті реалії я оцінила, коли побачила все своїми очима на першому “тривалому” побаченні, на яке ми поїхали разом з Яковом – старшим братом Євгена. Ми отримували чудові листи з вигадливими звертаннями, сповнені тепла, любові, ідеалізації й ліризму» [3, с. 24].

Поезія «Коли вже завоювали...» постала як протест супроти драконівських термінів тюремного ув'язнення для політичних. Епіграфом до вірша слугує роз'яснювальна інформація про те, як у Касаційному департаменті слухали приватну скаргу Є. І. Кедріна в питанні про скорочення терміну тюремного ув'язнення на два дні (травень і червень мають по тридцять одному, а місяць рахується за тридцять днів). З іронією ліричний герой констатує знецінення людського життя, яке стали міряти етапами. Навіть час і той «став абстрактнішим і дешевшим». Як висновок – гірке усвідомлення абсурдності й водночас безжальної жорстокості законів тоталітарної машини: «бо що таке // десять років приватного життя // супроти вічності // і незнищенності матерії» [5, с. 32].

У вірші «Стільки тих справ...» – роздумування над раптовістю й водночас невідворотністю заслання. Чимало «невідступних і щемних справ» вимагають зусиль, напруженої роботи серця й розуму. «Одгорів наче свічі воскові» день зі звичним ритмом життя, спляючи турботи, плани. Чи можна бути готовим до раптової звістки – етап? Лише

«блаженні мудрі // завжди готові // легкі як птах». Такого парадоксального висновку може дійти людина, яка пережила досвід засудженого за політичні переконання, в'язня, у якого, за Т. Шевченком, «раз добром нагріте серце вік не прохолоне». Мудрість, дарована Богом, переможе зневіру, відчай, дасть сили піднятися над дріб'язковістю щодення.

Асоціативний ряд, який вибудовує ліричний герой при згадці про етап на схід (поезія «Щодалі на схід, етапом на схід...»), – «запустіння, байдужість і влада речей». Однак усе це можна знести, перетривати, минути. Страшніше, коли «порожніють слова», бо закрадається зневіра в їхню справжність («тут слова, наче сніжки в руках дівчорі...»). Слова про щось величне, вічне зазнають поразки, із них глузують і вони перетворюються на «порожній горіх». Ніхто не повірить, що «десь у віках / За ними – офіри в тернових вінках» [5, с. 25]. Усе заснуло в непробудному сні, таємниче мовчить тайга. Не затихне, зринатиме в ударах серця лише вимріяний і виплеканий світ: віра, любов, правда, одвічні людські цінності, які надихатимуть до чину нові й нові покоління.

Ще одна ознака віршів Є. Сверстюка – філософічність. З цього приводу Л. Тарнашинська пише: «...тривала “замкнутість” людини на власному “Я”..., спонукаючи до глибоких роздумів і переосмислень, вибудовує власну систему мислення, викристалізовує думки й переживання у сталі філософські переконання» [7, с. 230]. Роздумування над антиноміями, парадоксами життя ведуть до несподіваних висновків. У вірші «Десь діти від ГПУ ховались в кропиву...» акцентоване слово – «чорнобиль». Полин-зілля діти «товкли і ламали / задля гінких прутиків / а він ріс і ріс / і не було йому впину». Вдруге згадка про це зілля прийшла тоді, коли ліричний герой «сам посивів / як полин придорожній». Пізніше – «коли Василеві Стусові / дали хату на Чорнобильській». Усеприсутність гіркоти, терпкий смак полину, «вилунився / під кінець / як вертається юність / посипана попелом» [5, с. 27]. Вилунився – не часто вживане слово, що означає відгукнувся луною. Поезія суголосна дивовижному віршеві С. Руданського «Могила», який із погляду сьогодення сприймається як пророкування Чорнобильської катастрофи: біля камінної плити «як військо, чорнобиль / стояв на сторожі». Чи ж можна по іншому трактувати такі поетичні рядки: «Но Бог святий знає, / що то за рік буде...», «Де була калина, / Там нап'ята буда... / На верху могили / Чорнобиллю грудя...» [4, с. 38].

Виявляється це «терпке» слово, цю «густу» назву ми носили давно, як «майбутнє в минулому», тільки «вона була записана / і витіснена в підсвідоме» [5, с. 28]. Поезія датована 1989-м роком, коли відбувалося переосмислення всіх причин та наслідків аварії, відшукування символіки подій.

Поезія «Nike» – роздумування над витвором людського генія – статусу богині перемоги Ніки Самофракійської. Очевидно, триметрова скульптура, у якої «підняті вгору крила проти вітру / і енергійний стримуванний крок, / і юна сила в радіснім пориві», повинна надихати на перемогу. Ліричний герой нібито й поділяє бажання науковців дізнатися, яким було обличчя Ніки, але водночас усвідомлює марність «повернути голову життю / назад – в минуле». Перемога завжди позбавлена обличчя: кожна епоха народжує своїх героїв. Віршовані рядки «і вироста на сонці / зелене покоління з тих вояк, / що трупи їх переступила Ніка» [5, с. 22] суголосні нашому сьогоденню: нове покоління героїв віддало своє життя за Україну. Зацвітуть нові обличчя, повні жаги життя і шукань початку – переконаний ліричний герой. Якими пророчими виявилися рядки цього вірша, якщо зважити на рік написання – 1980-й.

Вражає сконденсованістю думки поезія «Життя» [5, с. 17–18]. Не раз письменники крізь поетичне слово висловлювали свої міркування щодо сенсу існування, проблеми вибору в людському житті. Як сприймати Богом дарований скарб – жити на цій землі: як низку свят чи потік утрат, як сон чи як «важкий і все важчий тягар», адже кінець життєвої гри відомий, традиційний. Ліричний герой не дає однозначної відповіді. Пророкуванням власної долі можна сприймати останню строфу вірша. У ній указівка на те, що життя – химерне переплетіння свята, сну, втрат, одвічної метушні, суєти («білчиного колеса»). А для тих, хто відстоює правду й віру, доля приготувала кпини, глузування, погорду («щербатий сміх»), наклепи, зрадництво («мокре довге рядно»), приреченість на самотність («серед пустині волаючий голос»). Ще тоді у 80-х поет очевидно усвідомив своє призначення: промовляти до людського сумління, а це, як відомо, одинокий виступ, часто ніким не підтримуваний. З цього приводу Є. Сверстюк писав: «У тебе забрали все. І тоді, коли залишилося тільки твоє ім'я, Кодекс чести проступає великими літерами, пріоритети духовні, національні, громадські, моральні стають твоїми особистими, а люди на тому полі – твоїми братами» [2, с. 344].

Інтимна лірика автора дуже ошадна на образи, лаконічна. У вірші «Вона заховала у серці...» письменникові вдалося стисло, сконденсовано передати всю глибину синівської любові й пошани до матері, яка «заховала в серці / свою віру/ свою пам'ять / і навіть пісню» [5, с. 28], щоб дитина її щасливо виросла і йшла наосліп на націлені стріли. Наосліп, на націлені стріли життєвих обставин вела письменника «безумна жадоба вершини»: підняти людей до правди, віри, добра. У спогадах про матір поет пише: «Присутність мами на всіх етапах мого життя така велика, що сказати про неї неможливо. Адже вона майже не мала інформації про моє життя, а все знала – “чула серцем”... Визначальні риси моєї мами – людяність і совіслівість... У неї було тонке моральне чуття. Я не пригадую її прив'язаности до матеріальних речей, а потяг до людей добрих, делікатних, розумних виявлявся на кожному кроці» [2, с. 32]. Низка віршів, присвячених матері, увійшла до книги «На полі честі». Один із них – усвідомлення материнської самопожертви заради визволення свого сина: «Готова завжди до стражданья / До горя до болю і втрат / Вона б віддала останнє / Й терпіла б сама стократ / Щоб доля мене ласкала / Щоб лихо мене минало» [2, с. 52]. Поезія «А в небі високім...» – про зустріч двох закоханих, які уподібнюються зорям. Упродовж життя вони ніби підсвічували один одному. Але з роками пригасають очі, «все знебуло», тобто відбулося, перетривало. Однак ті «тьмаво-мовчазні / згорблені тіні» носять у серці «зорі осінні». Мудрість, кохання, вірність, взаєморозуміння? Що давало наснагу зоріти? Читачеві доведеться самотійно шукати відповідей.

Світоглядна настанова віршів Є. Сверстюка – відстоювання лицарського духу. У сюжетному вірші «Жан» лірична оповідь про те, як юнак заплатив життям за благородний учинок – захистив честь дівчини. У моменти розпачу й зневіри, «коли холоднішає даль» і «мов лист, опадає /десь під серцем усе», і замість здобутків переважно ужинок утрат, тоді приходиться згадка про нього, Жана, оборонця людської гідності й честі, «як одвічну офіру» «Любові і віри» у високі ідеали й цінності. В епіграфі автор подає цікаву історію появи цього вірша: «Чоловікові конче треба було втертися в довіру, і він розповів про ту бувальщину, може, не відав, що каже... З тих пір ношу її, “неначе цвяшок в серце вбитий”» [5, с. 22]. Невідомо, з яких міркувань той чоловік розповів історію про сміливий вчинок хлопця («може, він визбується просто його захотів»), однак «тривожна легенда»

знайшла відгомін у серці автора: спільними виявилися лицарськість духу, здатність на самопожертву, заступництво правди й любові. Лицарями духу були й представники «Розстріляного відродження», ті, кого звинувачували в участі в різноманітних таємних організаціях, хто загинув через лжесвідчення, безпідставні звинувачення. Поезія «СВУ» своєю назвою апелює до трагічної події – показового процесу, сфабрикованої справи наприкінці 1920-х років, яка викривала вигадану антирадянську організацію серед наукової та церковної інтелігенції. Вирок винесений в будівлі столичного оперного театру в Харкові вражав жорстокістю: були засуджені до розстрілу, концтаборів, вислані за межі України, засуджені умовно. Чи можна бодай усвідомити пекельні муки страдників? – німає риторичне питання. «Боже! Як то вам було / Поза межами болю / Зло пускати в святиню / Видавати ключі» [5, с. 31], – з гіркотою роздумує ліричний герой про «вибиті» зізнання, підписані в такий спосіб вирoki собі й іншим. Гілка терну, принесена стражденним тіням, – як уклін, замість цінних повчань «що слід що не слід». Ніхто не сміє судити «кроку в чорну годину». Виважене, шляхетне слово людини, яка спізнала усю ваготу життєвих випробувань. Від Є. Сверсюка у квітні 1973 року теж чекали зречення. Однак останнє його слово на суді – «не спроба виправдання чи покарання – спроба звіту перед власною совістю. І усвідомлення своєї долі, свого покликання» [7, с. 221]. «Щастя жити високими культурно-громадськими інтересами і нехтувати особистими. Щастя спізнати суворість і вагу великих слів – правда, честь, обов'язок, слів, що становлять морально-етичні підвалини, суть мого світогляду. Честь, що оплачується кров'ю, гідність, що є передумовою життя, істина, до якої йдуть з безстрашністю дослідника – без гарантії повернутися» [7, с. 221].

Ще одна риса віршів письменника – інтелектуалізм. Читачеві часто доводиться декодувати алюзії, ремінісценції, висловлювання в тій чи тій поезії. Так, у вірші «Власне хто був той ідальго...» осмислюється проблема скороминущості земної слави, справжніх ідеалів та цінностей. Рядки «Власне хто був отой ідальго / Після тих лицарських романів / Після того чаду й дурману / Вже у ті нетривожні роки / Коли він розрізняв вітряки...» повинні викликати у зразкового читача виразну алюзію на Дон Кіхота – персонажа іспанського письменника Мігеля Сервантеса. Бідний дворянин, старий і самотній дивак, начитавшись старовинних лицарських романів, уявив себе

мандрівним лицарем. З часу написання роману пройшло чотири століття. Скільки популярних свого часу книг забулося, скільки письменницьких імен навіки проковтнула ріка забуття Лета, а Дон Кіхот живий і досі, лицар сумного образу (як напівжартома й напівспівчутливо назвав його автор) усе ще не лише з нами, а й серед нас. У чому таємниця невмирущості Дон Кіхота? У тому, мабуть, що вічно житимуть на землі люди цього типу: далекі від буденності, благородні фантазери, лицарі, які вступають у боротьбу зі злом. Вибране Є. Сверстюком дисидентство – це теж ознака донкіхотського романтизму. Осмислення образу самотнього лицаря оприявлено й у промові письменника на врученні нагороди «Світло справедливості» 2010 року. «Що безкорисливо тримає кмітливого і практичного Санчо при своєму панові? ... У чому сила тих шляхетних і беззахисних, сповнених духу сміливців, що вирушають у світ на боротьбу з неправдою, за ідеали свободи і справедливості? Чого Санчо зачаровано слухає дивні слова свого пана і підкоряється незламному духові Дон Кіхота?» – роздумує письменник і сам дає відповідь: «Його тримає моральна сила шляхетного ідальго» [2, с. 298]. Це означає лише одне: людина тужить за моральною силою й поважає моральний принцип, утілений в особистості, однак вона не повинна шукати морального авторитету, а самотужки творити той авторитет.

Далі поет згадує юного Артюра Рембо, який швидко погас (у 37 років). Як відомо, усю поезію французький письменник написав у юності, адже завершив літературну діяльність до 21 року. Книги вказаних авторів вишикувалися на полиці «в один ряд в лідеринових шорах». Лідерин – палітурний матеріал, який тепер використовують архівісти через довговічність міцної бавовняної основи. На жаль, книги припадають пилом після того, як їхні автори «проспівали вже свою пісню / відгорів священний вогонь / німб упав і погас печально» [5, с. 26]. Земна слава минає, але написане залишається. У підтексті автор сподівається на те, що творами світових митців усе ж таки будуть захоплюватися. Останній рядок вірша – латинське прислів'я (*sic transit gloria mundi* – так минає земна слава). Вислів походить із книги середньовічного філософа Фоми Кемпійського «Наслідування Христа» й використовується в обряді введення в сан римського папи: на знак примарності людської могутності перед папою тричі спляють шматок клоччя і промовляють ці слова. У вірші вони очевидно під-

сумовують розгортання поетичної думки: швидкоплинність життя, нетривалість слави, скороминущість моди, успіху тощо відступає перед довговічністю загальнолюдських цінностей.

Епіграфом до вірша «Щодалі на схід, етапом на схід...» є вислів «О, Захід є Захід, а Схід є Схід» Р. Кіплінга. Мабуть, з усієї творчості англійського письменника це найбільш уживана цитата, узята з «Балади про Схід і Захід». Справді, у вірші акцентується увага на тому, що в засніженому краї, де довелося відбувати покарання, слова втратили своє значення, глибину, усе здається порожнім, не вартим уваги. Запустіння й німування крізнять у цих рядках: «сонно хитається в сопках юга / таємно мовчить непробудна тайга». Однак із вірша можна виснувати дещо інше: уся тодішня держава перебувала в летаргійному сні: реальність виразно дисонувала з порожніми словами, які виголошувалися з високих трибун. З цього приводу згадується Кіплінгова антитеза: «Та Сходу і Заходу вже нема, / границь нема поготів...» На безмежжі СРСР панівна ідеологія зазнавала поразки в бою з реальністю. У вірші «За рікою» автор подає таку образну характеристику того часу: «Конспектую прожекти – як ліс! / Примусового щастя! Для маси! / І людину кладе між коліс / Принцип класу і принцип раси!» [5, с. 31]. З приводу цієї строфи, яку озвучив Є. Сверстюк перед Львівською університетською спільнотою, Я. Гарасим пише: «марксистське доктринерство, яке повністю нівелювало людську особистість, розтирало її жорнами класової ненависті, для гуманіста Сверстюка було до болю осоружним» [3, с. 82].

Поетичне слово Є Сверстюка стає світлом. Посеред ночі й темряви. У слові «все розквітло». Його вірші скеровані на відродження духу, у них, на переконання Р. Ліші, «дух ідеалізму, християнський персоналізм свободи, героїчна офіра і лицарська честь, віра в цінності Божого Абсолюту і найвищу гідність людини» [6, с. 244]. У віршах оприявлено інтелектуалізм, інтертекстуальні зв'язки, філософічність, вагу громадянської та медитативної лірики, ощадність слова, прозорість поетичного образу, максимальне забезпечення позиціонованих істин життєвою правдою.

Список використаних джерел

1. Кошелівець І. Переднє слово / І. Кошелівець // Сверстюк Є. Вибране / Є. Сверстюк ; упоряд. І. Кошелівця. – Мюнхен : Сучасність, 1979. – С. 3–9.
2. На полі чести: У 2 кн. Кн. І. Невже то я? / упоряд. О. Сінченко. – Київ : Кліо, 2015. – 368 с.

3. На полі чести. У 2 кн. Кн. II. Наш сучасник Євген Сверстюк / упоряд. В. Овсієнко. – Київ : Кліо, 2015. – 600 с.
4. Руданський С. Співомовки. Переклади та переспіви / С. Руданський. – Київ : Наук. думка, 1985. – 638 с.
5. Сверстюк Є. Зі старого зошита. Вірші / Є. Сверстюк // Березіль. – 2008. – № 1–2. – С. 16–34.
6. Сверстюк Є. Писані синім крилом / Є. Сверстюк ; упоряд. О. Голуб. – Київ : Кліо, 2015. – 256 с.
7. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління: (історико-літературний та поетикальний аспекти) / Л. Тарнашинська. – Київ : Смолоскип, 2010. – 632 с.

References

1. Koshelivets I. *Perednie slovo* [Foreword]. In: *Sverstiuk Je. Vybrane*. Miunchen, 1979, pp. 3–9.
2. *Na poli chesty: U 2 kn.* Кн. I: Nevzhe to ja? [I really?]. Kiev, 2015, 368 p.
3. *Na poli chesty: U 2 kn.* Кн. II: Nash suchasnyk Jevhen Sverstiuk [Our contemporary Eugene Sverstyuk]. Kiev, 2015, 600 p.
4. Rudanskyi S. *Spivomovky. Pereklady ta perespivy* [Spivomovky. Translation and remakes]. Kiev, 1985, 638 p.
5. Sverstiuk Je. *Zi staroho zoshyta. Virshi* [From an old notebook. Lyrics]. In: *Berezil*, 2008, issue 1–2, pp. 16–34.
6. Sverstiuk Je. *Pysani synim krylom* [Painted blue wing]. Kiev, 2015, 256 p.
7. Tarnashynska L. *Ukrajinske shistdesiatnyctvo: profili na tli pokolinnia: (istoryko-literaturny ta poetykalny aspekty)* [Ukrainian sixties profiles on the background generation (historical-literary and poetic aspects)]. Kiev, 2010, 632 p.

Виктория Сирук. Особенности лирики Е. Сверстюка. В статье рассматривается творчество Е. Сверстюка в аспекте доминирующих мотивов, художественной образности, поэтической стилистики. Исследованы интеллектуализм стихотворений, интертекстуальные связи, философичность, акцентуация на гражданской и медитативной лирике, ясность поэтического образа, максимальное обеспечение позиционируемых истин жизненной правдой.

Ключевые слова: гражданская и медитативная лирика, философичность, интеллектуализм, интертекстуальность.

Victoriia Siruk. The features lyrical by Y. Sverstiuk. In the article Y. Sverstiuk's poetic creative works are examined from the point of view of the dominant reasons, artistic vividness, poetic stylistics. Poems intellectualism, intertextual connections, philosophity, civic and meditation lyric poetry importance, a word economy, poetic character transparency, maximal providing of positioned truths by vital justice are disclosed.

Key words: civic, meditation lyric poetry, philosophity, intellectualism, intertextuality.

Стаття надійшла до редакції 27.03.2016 р.